

4. Bölüm

YARA İYİLEŞMESİ VE HEMŞİRELİK BAKIMI

Özlem BİLİK¹

1. Giriş
2. Yaranın tanımı ve sınıflandırılması
3. Yara iyileşmesi
4. Yara iyileşmesini etkileyen faktörler
5. Ürünler ve yara iyileşme komplikasyonları
6. Yaranın değerlendirilmesi
7. Hemşirelik bakımı
8. Kaynaklar

¹ Doç. Dr. Özlem BİLİK, Dokuz Eylül Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi, Cerrahi Hastalıkları Hemşireliği AD., İzmir ozlem.bilik@deu.edu.tr

KAYNAKLAR

1. Aygün D. Enflamasyon, İmmün Yanıt ve İyileşme. İçinde: Eti Aslan F. Olgun N. Eds. Fizyopatoloji. 1. Baskı. Ankara: Akademisyen Tıp Kitapevi, 2017; 53-81.
2. Balkan A, Çelebi C. Surgical site infections. BSJ Health Sci. 2020; 3(2): 46-50.
3. Benbow M. Best practice in wound assessment. Nursing Standard. 2016; 30(27): 40-7.
4. Berríos-Torres SI, Umscheid CA, Bratzler DW, et al. Centers for Disease Control and Prevention Guideline for the Prevention of Surgical Site Infection, 2017. *JAMA Surg.* 2017;152(8):784-791. doi:10.1001/jamasurg.2017.0904 Published online May 3, 2017. Corrected on June 21, 2017).
5. Bilik Ö. İnflamasyon, Cerrahi Yara İyileşmesi ve Bakımı. İçinde: Eti Aslan F, Ed. Cerrahi Bakım Vaka Analizleri İle Birlikte. 1. Basım. Ankara: Akademisyen Tıp Kitabevi, 2016; 115-144.
6. Chovatiya R, Medzhitov R. Stress, Inflammation, and Defense of Homeostatis. *Molecular Cell.* 2014; 54 (24): 281-288.
7. Çakır Umar D, Turhan Damar H. Akut ve Kronik Yaralar ve Hemşirelik Bakımı. Türkiye Klinikleri J Surg Nurs-Special Topics 2017; 3(3): 157-63.
8. Defrancesco M, Egger K, Marksteiner J, et al. Changes in white matter integrity before conversion from mild cognitive impairment to Alzheimer's disease. *PLoS One.* 2014; 9: e106062.
9. Durmaz Edeer A. 2020. İçinde: Mert H., Bilik Ö. çev. Eds. Brunner&Suddarth'ın Dahili ve Cerrahi Hastalıklar Hemşireliği Klinik El Kitabı. 13. Baskıdan çeviri. Ankara: Palme Yayınevi, 2020; 44-50.
10. Greatrex-White S, Moxey H. Wound assessment tools and nurses' needs: an evaluation study. *Int Wound J.* 2015; 12: 293-301.
11. Günay T, Yardımcı OD, Şentürk MB, ve ark. Endometriyal hiperplazi olgularında frozen ve nihai patoloji sonuçlarının karşılaştırılması: Tersiye bir merkezin yedi yıllık deneyimi. *İKSST Derg.* 2018; 10(2): 65-69.
12. İzmir Güner Ş, Tuncer M. Helicobacter pylori pozitif duodenal ülserli ve nonülser dispeptik hastalarda atrofik gastrit ve intestinal metaplazi sıklığı. *Bakırköy Tıp Dergisi.* 2019; 15: 272-9.
13. Kalakouti E, Simillis C, Pellino G, et al. Characteristics of surgical site infection following colorectal surgery in a tertiary center: extended-spectrum β -lactamase-producing bacteria culprits in disease. *Wounds: a Compendium of Clinical Research and Practice.* 2017; 30(4): 108-113.
14. Masthan MK, Rajesh E, Tamilarasi U, Anitha N. Grading of oral epithelial dysplasia - A review. *Biomed Pharmacol J.* 2016; 9(2): 833-835.
15. Mutlu S, Yılmaz E. Yara yönetiminde güncel yaklaşımlar. *Gümüşhane Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi.* 2019; 8(4): 481-494.
16. Lewis S.L. Inflammation and Wound Healing. In *Medical-Surgical Nursing: Assessment and Management of Clinical Problems.* Lewis, S.L., Dirksen S.R., Heitkemper, M.M&Buchner L (ed.).(9th Ed.) (172-189). Canada: Mosby, Inc. from Elsevier Health Science. Retrieved 27 June 2015 from <https://books.google.com.tr/books?id=owEyAgAAQBAJ&pg=PA172&dq=Nursing+Management+:+inflammation#v=onepage&q=Nursing%20Management%20%3A%20inflammation&f=false>, Erişim tarihi: 28.11.2020
17. NICE, 2019, Surgical site infections: prevention and treatment NICE guideline Published: 11 April 2019 www.nice.org.uk/guidance/ng125

18. Şelimen D. Ülkemizde Yara ve Stoma Bakım Hemşireliğinin Tarihsel Süreci. Maltepe Üniversitesi Sağlık Yüksekokulu, Uluslararası Katılımlı I. Cerrahi Hemşireliği Kanıta Dayalı Uygulamalar Kongresi: Yara ve Stoma Bakımı, 2012: 22-23.
19. Orsted HL, Keast DH, Forest-Lalande L, et al. Foundations of best practice for skin and wound management | Best practice recommendations for the prevention and management of wounds. Canadian Association of Wound Care. 2018.
20. World Health Organization. (2018). Global guidelines for the prevention of surgical site infection, 2nd ed. World Health Organization. <https://apps.who.int/iris/handle/10665/277399>. License: CC BY-NC-SA 3.0 IGO, Erişim Tarihi: 01.12.2020
21. Vural F, Savcı A. Yara bakımında yeni uygulamalar. Türkiye Klinikleri J Surg Nurs-Special Topics. 2017; 3(3): 224-32.